

สรุปและขอเสนอแนะ

สรุป

จากการที่ได้ศึกษาถึงวิธีการจัดพิมพ์ การเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาล ตลอดจนวิธีการจัดเก็บ และระบบวิธีการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาลในสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือว่ามีวิธีดำเนินการอย่างเป็นระเบียบแล้ว ก็พบว่ายังมีอุปสรรคและปัญหาที่ยากในเรื่องการจัดพิมพ์และการเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลอยู่บ้าง ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยราชการส่วนมากไม่ได้ส่งสิ่งพิมพ์ไปพิมพ์ที่สำนักงานการพิมพ์ของรัฐบาล ทำให้ไม่สามารถติดตามสิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการต่าง ๆ ได้ครบถ้วน บรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ และสมาคมห้องสมุดทางการวิจัยของสหรัฐอเมริกาได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดตั้งโครงการจัดหาเอกสาร ในระยะแรกก่อตั้งมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดหาสิ่งพิมพ์ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๔๐ - ๑๙๔๕) แต่ก็ยังคงดำเนินกิจการต่อมาจนปัจจุบัน และรัฐบาลสหรัฐได้ออกพระราชบัญญัติของสมุดเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาล ค.ศ. ๑๙๖๒ ซึ่งการจัดทำดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นความพยายามที่จะให้มีแหล่งกลางสำหรับรวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่หน่วยราชการต่าง ๆ นำไปจัดพิมพ์ขึ้น

ส่วนการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดมีวิธีการจัดเก็บ ๒ แบบ คือ

๑. การจัดแยกไว้เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ
๒. การจัดรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้กับหนังสืออื่น

บรรณารักษ์จะเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรจัดห้องสมุดตามแบบใด โดยพิจารณาถึงปริมาณของสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุด สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ และจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในการจัด ห้องสมุดที่จัดแยกไว้เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ จะจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ตามลำดับกระทรวง กรม กอง สำนักงานศูนย์เอกสาร ได้จัดทำระบบการจัดหมู่เพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้อย่างเป็นระเบียบ และพิมพ์เผยแพร่เพื่อให้ห้องสมุดต่าง ๆ ได้ใช้ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๐๔ ฉะนั้น ห้องสมุดที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลตาม

ระบบนี้จะทำบัตรรายการ หรือใบทำบัตรรายการก็ได้ เพราะมี Monthly Catalog ใช้เป็นคู่มือในการจัด ส่วนห้องสมุดที่จัดรวมสิ่งพิมพ์ รัฐบาลไว้กับหนังสืออื่น นิยมจัดหมู่ตามระบบเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือทั่วไป

สำหรับประเทศไทย หน่วยงานราชการต่าง ๆ จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์เพื่อการจำหน่าย และแจกจ่าย สิ่งพิมพ์ของทางราชการที่จัดพิมพ์เพื่อแจกจ่ายนี้ ยังไม่มีห้องสมุดใดที่ได้รับสิ่งพิมพ์ไว้อย่างครบถ้วน จากที่ได้รวบรวมข้อมูลนำเสนอมาตามลำดับแล้ว มีปัญหาในด้านการจัดหาและจัดเก็บสิ่งพิมพ์ รัฐบาลดังต่อไปนี้

๑. ในด้านการจัดหาสิ่งพิมพ์ รัฐบาล

๑.๑ หน่วยงานราชการต่าง ๆ มีอิสระในการจัดพิมพ์ กรมหนึ่งจะมีหลายหน่วยงานที่จัดพิมพ์ ทำให้สิ่งพิมพ์ที่กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ บรรณารักษ์ไม่สามารถติดตามได้ครบทุกแห่ง

๑.๒ หน่วยงานที่จัดพิมพ์ไม่มีมาตรการในการ เผยแพร่ สิ่งพิมพ์ รัฐบาลว่าควร จะแจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดใดเป็นประจำ ทำให้ห้องสมุดได้รับสิ่งพิมพ์ รัฐบาลไม่สม่ำเสมอ

๑.๓ ไม่สามารถหาซื้อสิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ จัดพิมพ์เพื่อการแจกจ่าย แต่มีได้จัดส่งให้แก่ห้องสมุดใด เมื่อทำหนังสือขอไปปรากฏว่าสิ่งพิมพ์นั้น ๆ หมดแล้ว

๑.๔ หน่วยงานที่จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ ไม่ทำบรรณานุกรมรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้จัดพิมพ์ เผยแพร่

๑.๕ บรรณารักษ์ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ใดบ้าง โดยเฉพาะ สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์เพื่อการแจกจ่าย ไม่มีการ ประกาศหรือแจ้งให้ทราบ

๑.๖ ห้องสมุดต่าง ๆ ได้รับสิ่งพิมพ์ รัฐบาลไว้ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ ของผู้ใช้

๑.๗ ห้องสมุดบางแห่งขาดเงิน ในการ จัดซื้อสิ่งพิมพ์ รัฐบาล เข้าห้องสมุด

๑.๘ บรรณารักษ์ไม่มีเวลาพอที่จะ ไปติดต่อกับขอสิ่งพิมพ์จากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้ เพราะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจำนวนจำกัด

๑.๕ ไม่มีห้องสมุดใดสามารถรวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ครบถ้วน แม้แต่ห้องสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดของหน่วยราชการนั้นเอง

๒. ในด้านการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาล

๒.๑ ห้องสมุดต่าง ๆ ยังไม่มีที่สำหรับจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ตีพอ

๒.๒ ยังไม่มีระบบการจัดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยโดยเฉพาะสำหรับจัด ทำให้สิ่งพิมพ์รัฐบาลต้องกระจัดกระจายไปอยู่ตามชั้นหนังสือทั่วไปในห้องสมุด

๒.๓ บรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ ยังไม่สนใจระบบวิธีการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดที่ปฏิบัติอยู่ขณะนี้ กำลังคิดที่จะเปลี่ยนระบบวิธีการจัดเก็บเสียใหม่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล

๑. ในค่านห้องสมุด

๑.๑ ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ เรื่องสิ่งพิมพ์รัฐบาลและการแบ่งส่วนราชการ เป็นอย่างดีเพื่อจะได้ทำหน้าที่จัดหา จัดเก็บ และให้บริการทางด้านนี้โดยเฉพาะ

๑.๒ เจ้าหน้าที่จะต้องหมั่นติดตามการเปลี่ยนแปลงของหน่วยราชการต่าง ๆ โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง และพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการที่ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เป็นประจำ เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

๑.๓ ควรจัดแบ่งเงินงบประมาณไว้สำหรับการบอกรับวารสารของทางราชการ และจัดซื้อสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อการจำหน่ายโดยเฉพาะ เพื่อจะได้รวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถรวบรวมได้

๑.๔ ทำหนังสือติดต่อกับส่วนราชการ เพื่อขอรับวารสารและสิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการจัดพิมพ์เพื่อการแจกจ่าย และถ้าได้รับสิ่งพิมพ์ไม่ครบถ้วน หรือมีสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ออกมาก็ควรจะได้ทำหนังสือขอไปอีกเป็นครั้งคราว

๑.๕ ทำการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับหน่วยราชการอื่น โดยใช้หนังสือของหน่วยราชการนั้นแลกเปลี่ยน นับว่าเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้ห้องสมุดได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาลจากหน่วยราชการอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

๑.๖ ทิศักสอบถามไปตามห้องสมุดต่าง ๆ ว่าได้รับสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ อะไรบ้าง เพื่อที่จะได้ติดต่อขอมาเพิ่มเติม

๑.๗ ประสานงานกับห้องสมุดอื่น ๆ เพื่อจัดยืมสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด

๑.๘ บรรณารักษ์ควรติดต่อทำความรู้จักคุ้นเคยกับหน่วยราชการอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะหน่วยงานในสังกัดกรมเดียวกัน เพื่อจะได้ทราบว่าหน่วยราชการใดจัดพิมพ์อะไรบ้าง จะได้ติดต่อขอสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุดก่อนที่จะแจกจ่ายไปให้ที่อื่นจนหมด

๑.๙ จัดทำบรรณานุกรมและครุณนวารสารสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ห้องสมุดได้รับไว้เป็นประจำ ถ้าสามารถจัดพิมพ์ได้ควรรวมพิมพ์เมื่อครบปีหรือรวมพิมพ์ ๓ ปี ๕ ปี เป็นการเผยแพร่ และใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าอ้างอิง ต่อไป

๒. ในคานหน่วยราชการผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

๒.๑ หน่วยราชการต่าง ๆ ควรจะได้สนใจกับการจัดพิมพ์เอกสารของทางราชการ และมองเห็นความสำคัญของสิ่งพิมพ์ว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ซึ่งห้องสมุดต่าง ๆ มีความประสงค์ที่จะได้จัดหาไว้ในห้องสมุด เมื่อจะเริ่มจัดพิมพ์หรือมีการเปลี่ยนแปลง เช่น เลิกพิมพ์วารสาร ควรจะได้มีการประกาศให้ทราบล่วงหน้า

๒.๒ หน่วยราชการต่าง ๆ ภายในกรมเดียวกันควรประสานงานกันในการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ของกรม เพื่อบรรณารักษ์และผู้สนใจจะได้ติดต่อขอสิ่งพิมพ์ได้โดยสะดวก

๒.๓ ควรมีมาตรการในการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ประเภทที่จัดพิมพ์เพื่อแจกจ่าย เมื่อได้เผยแพร่แจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดใดแล้ว ก็ควรจะได้แจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดนั้นเป็นการประจำ เพื่อห้องสมุดจะได้รวบรวมสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะเป็ประโยชน์แก่การค้นคว้าต่อไป

๒.๔ สำหรับห้องสมุดที่หน่วยงานได้จัดสิ่งพิมพ์ไปให้เป็นประจำ ควรจะได้จัดทำแบบสอบถามไปปีละครั้ง เพื่อขอทราบความประสงค์ว่าจะยังคงรับสิ่งพิมพ์นั้นต่อไปอีกหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้การเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

๒.๕ ควรจะได้จัดพิมพ์เพื่อการจำหน่ายด้วย ในเมื่อหน่วยราชการต้องสิ้นเปลืองเงินค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ และไม่สามารถที่จะแจกจ่ายไปตามห้องสมุดและประชาชนผู้สนใจได้อย่างทั่วถึง

๒.๖ จัดทำรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการนั้น ๆ พิมพ์ขึ้นไว้อย่างครบถ้วน การรวบรวมนี้อาจจะกระทำโดยวิธีรวบรวมพิมพ์เป็นรายชื่อสิ่งพิมพ์ของกระทรวงที่ได้จัดพิมพ์ในรอบปี หรือถ้ากระทรวงใดมีสิ่งพิมพ์มากจะจัดพิมพ์เป็นรายเดือนเผยแพร่ได้ก็จะเป็นประโยชน์ยิ่ง

๒.๗ ควรส่งสิ่งพิมพ์ที่ได้จัดพิมพ์ทั้งหมดไปให้ห้องสมุดของหน่วยงานนั้นอย่างน้อย ๕ ชุด เพื่อที่จะได้รวบรวมสิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการนั้นไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปเมื่อต้องการค้นคว้า

๓. ในค่านของรัฐบาลที่ควรจะริเริ่ม

๓.๑ ควรมีกฎหมายระบุให้ห้องสมุดแห่งชาติเป็นห้องสมุดที่จะต้องได้รับสิ่งพิมพ์ทุกชนิดที่จัดพิมพ์ขึ้นในราชอาณาจักรไทย เช่นเดียวกับห้องสมุดรัฐสภาในสหรัฐอเมริกา เพื่อจะได้จัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ (National Bibliography)

๓.๒ แก้ไขพระราชบัญญัติการพิมพ์พุทธศักราช ๒๔๕๕ เสียใหม่ กล่าวคือควรจะให้ไว้บังคับครอบคลุมถึงสิ่งพิมพ์ของทางราชการด้วย เพราะเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ไม่ได้ไว้บังคับกับสิ่งพิมพ์ของทางราชการ ทำให้บรรณาส่งพิมพ์ของทางราชการที่พิมพ์เผยแพร่กระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานและห้องสมุดต่าง ๆ โดยที่ไม่ได้จัดส่งให้แก่ห้องสมุดแห่งชาติ

๓.๓ จัดตั้งโรงพิมพ์แห่งชาติ ทำหน้าที่จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ของทางราชการทุกหน่วยงาน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์และเผยแพร่เอกสารของทางราชการให้มีมาตรฐานเป็นแบบเดียวกัน อันจะเป็นประโยชน์แก่ห้องสมุดอย่างมาก ในการที่จะติดต่อขอซื้อหรือขอรับเอกสารทุกชนิดของทางราชการจากที่แห่งเดียว เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศอื่น ๆ

การจัดตั้งโรงพิมพ์แห่งชาติขึ้นนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องใช้สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และเงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถที่จะจัดทำได้ในระยะเวลาอันสั้น เรื่องนี้สามารถแก้ไขได้โดยการรวมโรงพิมพ์ของหน่วยราชการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในขณะนี้เฉพาะในพระนคร - ชนบุรี มีจำนวน ๔๐ แห่ง ตามรายชื่อที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒ เข้าด้วยกันเป็นโรงพิมพ์ในความอุปการะของทางราชการ ให้โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยกลางทำหน้าที่รับงานและลงทะเบียนสิ่งพิมพ์ทั้งหมด แบ่งหน้าที่การพิมพ์หนังสือประเภทต่าง ๆ ให้เป็นสัดส่วนตามความสามารถโดยพิจารณาว่าโรงพิมพ์ใดมีแทนพิมพ์ ขนาดไหน ชนิดใดจะเหมาะกับงานด้านไหนแล้วมอบหมายให้แต่ละโรงพิมพ์รับผิดชอบงานที่เหมาะสม และในโอกาสต่อไปเมื่อสามารถที่จะจัดตั้งเป็นโรงพิมพ์แห่งชาติได้ ควรจัดห้องสมุดสำหรับรวบรวมสิ่งพิมพ์ทุกชนิดที่ได้จัดพิมพ์ไปแล้วเก็บไว้ทั้งหมด มีหน่วยงานจัดทำบรรณานุกรมรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้จัดพิมพ์ออกจำหน่ายเป็นรายเดือน เพื่อบรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ จะได้ใช้เป็นคู่มือในการคัดเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล และควรจะได้จัดทำเลขหมู่สำหรับการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ในบรรณานุกรมด้วย เช่นเดียวกับ Monthly Catalog ก็จะเป็นประโยชน์แก่บรรณารักษ์มาก

๓.๔ ร่างพระราชบัญญัติห้องสมุดเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลขึ้นใช้เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาและนักวิจัยได้ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลด้วย ห้องสมุดที่จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นห้องสมุดเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลนั้นควรจะได้มีการกำหนดมาตรฐานขนาดของห้องสมุด ปริมาณของหนังสือในห้องสมุดและทำเลที่ตั้งห้องสมุดประกอบด้วย เพื่อให้ผู้ใช้สามารถหาการติดต่อได้โดยสะดวก

สำหรับในระยะที่ยังไม่สามารถจัดตั้งห้องสมุดเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้นั้น ควรจะได้พิจารณาให้ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นแหล่งกลางในการรวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลทุกชนิด เพราะผู้ที่ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลแล้วจะนิยมไปค้นคว้าจากห้องสมุดเหล่านี้ สำหรับห้องสมุดเฉพาะของกระทรวงและกรมต่าง ๆ ก็ควรจะได้เป็นแหล่งที่รวบรวมสิ่งพิมพ์ของกระทรวงและกรมนั้น ๆ ไว้อย่างครบถ้วน

๔. การที่ห้องสมุดจะจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลด้วยการจัดแยกไว้เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยเฉพาะ หรือจัดรวมไว้กับหนังสืออื่น ๆ ควรจะได้พิจารณาว่าเป็นห้องสมุดประเภทใด มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลและผู้ใ้รมากน้อยเพียงใด ดังนี้

๔.๑ ห้องสมุดโรงเรียน มีผู้ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลน้อยและได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาลเข้าห้องสมุดเป็นจำนวนน้อยมาก ควรจัดแยกไว้กับหนังสืออื่น ๆ ด้วยการรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีขนาดเท่าหนังสือไว้กับหนังสืออ้างอิง ถ้าเป็นวารสารนำไปรวมไว้กับวารสาร จุลสารก็เก็บรวมไว้กับจุลสาร

๔.๒ ห้องสมุดประชาชน ไม่ค่อยจะได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาล และมีผู้เข้าไปศึกษาวิจัยน้อย ฉะนั้น จึงไม่จำเป็นต้องจัดแยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ต่างหาก

๔.๓ ห้องสมุดเฉพาะ ที่ต้องรวบรวมหนังสือและสิ่งพิมพ์ทางสาขาวิชาการใดวิชาหนึ่ง เพื่อการศึกษาและวิจัย อาจจัดรวมไว้กับหนังสือประเภทวิชานั้นก็ได้ หรือถ้าเป็นห้องสมุดที่ได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาลจากหน่วยราชการต่าง ๆ ส่งมาให้มากเพราะมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศ เช่น ห้องสมุดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สมควรจะได้จัดแยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ต่างหาก เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า

๔.๔ ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย มีิสิตนักศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางสาขาวิชาการต่าง ๆ จำเป็นจะต้องศึกษาค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลด้วย สำหรับห้องสมุดกลาง บรรณารักษ์ควรจะได้จัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ให้เป็นสัดส่วน ค้นหาได้ง่าย ด้วยการจัดแยกไว้เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ ส่วนห้องสมุดคณะซึ่งมีหนังสือทางสาขาวิชาการใดวิชาหนึ่งเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องแยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ต่างหาก

๔.๕ ห้องสมุดแห่งชาติควรจะได้รวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งหมายถึงว่าจะต้องมีระเบียบวิธีการจัดเก็บอย่างดีเพื่อความ เป็นระเบียบและสะดวกแก่การใช้ ใหญ่ที่ประสงค์จะค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะสามารถค้นคว้าได้โดยสะดวก จึงสมควรแยกเป็นห้องสิ่งพิมพ์รัฐบาล

นอกจากนี้ควรจะได้พิจารณาเกี่ยวกับสถานที่และความสะดวกสบายสำหรับการนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ปริมาณและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ มีเงินงบประมาณเพียงพอหรือไม่ที่จะดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลให้เป็นระเบียบง่ายแก่การค้นคว้า

๕. การทำบัตรรายการสิ่งพิมพ์รัฐบาล จะช่วยให้ทราบว่าห้องสมุดมีหนังสืออะไรบ้าง ช่วยบรรณารักษ์ได้เป็นอย่างมากในการตรวจสอบรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่อยู่ในห้องสมุด และการตอบคำถามในเรื่องต่าง ๆ ฉะนั้น ไม่ว่าจะจัดสิ่งพิมพ์ไว้ตามวิธีใดก็ตาม ควรจะได้จัดทำบัตรรายการไว้ด้วย

๖. ควร มีจุดมุ่งหมายในการ เก็บว่าสมควรที่จะเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับ เป็นอันไหนหนทางการไว้ทั้งหมด หรือควรที่จะเลือกจัดเก็บเฉพาะที่เป็นที่สนใจของผู้ใช้ทางสาขาวิชาการใดวิชาหนึ่งเท่านั้น ส่วนที่ไม่ต้องการ ควรจะส่งต่อไปให้แกห้องสมุดอื่นที่เห็นว่าเหมาะสม

๗. บรรณารักษ์ควรจัดทำรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ห้องสมุดได้รับไว้บริการแก่ผู้ใช้ แนะนำวิธีการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดใหญ่ให้สามารถค้นคว้าได้เอง บอกให้ทราบถึงพิมพ์ของหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ เป็นการ กระตุ้น ให้มีผู้สนใจสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากขึ้น ส่ง เสริมให้ผู้ใช้นิยมศึกษาค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ รัฐบาล ในการวิจัยและทำรายงานต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาล

๑. ห้องสมุดที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ร่วมกับหนังสือทั่วไป ควรจัดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลตามระบบเดียวกับการจัดหนังสือในห้องสมุด

๒. สำหรับห้องสมุดที่จัดแยกไว้เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ ควรจัดเก็บสิ่งพิมพ์ไว้ตามลำดับกระทรวง กรม กอง ตามระบบการจัดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้

แนวในการวิจัยต่อไป

การวิจัยเรื่องการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย ที่ผู้เขียนได้ศึกษาแล้วนี้อาจจะยังไม่สมบูรณ์พอ โดยเฉพาะระบบการจัดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ได้นำเสนอไว้ ซึ่งควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะได้ระบบการจัดหมู่ที่ดีและสมบูรณ์แบบ การเสนอแนะระบบการจัดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยนี้ เป็นการริเริ่มกระทำขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งคงจะยังมีข้อ

บทกรองที่จะเป็นทางให้มีการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประเทศไทยจะได้มีระบบวิธีการจัดหมู่สิ่งพิมพ์ที่รัฐบาลไทยที่ถูกต้องแบบถาวรนานาชาตของประเทศ อีกประการหนึ่ง จะได้เป็นแนวทางแก่บรรณารักษ์และนักวิจัยได้สนใจศึกษาเรื่องของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยกันทั่วไป

อีกประการหนึ่งรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่รวบรวมไว้ถึง พ.ศ.๒๕๑๑ นั้น ควรจะได้มีผู้รวบรวมต่อไป เพื่อที่จะได้มีรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่**จักพิมพ์** อันจะเป็นประโยชน์แก่การจัดหาและติดตามหาไว้ในตั่งสมุดให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน